

**Národní památkový ústav
Vlastivědné muzeum Dr. Hostaše v Klatovech p.o.
Plzeňský kraj
Obec Chanovice
Město Klatovy**

*si Vás dovolují pozvat na celostátní seminář
k problematice lidového stavitelství*

Sto let péče, dokumentace a výzkumů vesnické architektury v Československu

**který se uskuteční
ve dnech 12. – 14. září 2018
v Klatovech**

Chanovice – náves

Tematické zaměření semináře

Každoročně připravuje Národní památkový ústav ve spolupráci s dalšími organizacemi celostátní odborný seminář zaměřený na problematiku poznání, ochrany a obnovy lidového stavitelství a vesnických sídel. Snahou pořadatelů těchto dnes už tradičních setkání specialistů památkářů, muzejníků, národopisců, architektů, pracovníků ochrany přírody i jiných příbuzných organizací a oborů, včetně zástupců státní správy a samosprávy, je zprostředkovat nové poznatky i praktické zkušenosti v širokém mezioborovém spektru a vytvořit tak platformu pro vzájemně přínosnou komunikaci a sjednocení názorů na aktuální problémy.

V tomto roce se uskuteční ve dnech 12. - 14. září v Klatovech v Plzeňském kraji již 25. jubilejní ročník tohoto semináře a svým zaměřením se zařadí mezi aktivity letošního stěžejního prezentačního tématu NPÚ „Století republiky“ a zároveň se připojí k řadě dalších akcí spojených s výročím sta let od vzniku samostatného Československa. Kromě NPÚ GnŘ, NPÚ ÚOP v Plzni a NPÚ ÚPS v Českých Budějovicích (Státní hrad Velhartice) se na jeho přípravě organizačně nebo partnersky podílí Vlastivědné muzeum Dr. Hostaše v Klatovech, Plzeňský kraj, Obec Chanovice a Město Klatovy. Opět se předpokládá účast asi 120 odborníků z celé republiky i ze Slovenska. Třídenní program semináře bude zahrnovat dva jednací bloky ve středu odpoledne a v pátek dopoledne a dále dva diskusní večery, které dávají prostor k vzájemným konzultacím, výměně informací a zkušeností z praxe. Jeho důležitou součástí bude též společná exkurze, na níž se účastníkům představí oba základní přístupy k péči o památky lidového stavitelství – územní ochrana v památkové zóně a transfer do muzeí v přírodě, která bude pro mnohé zajímavým překvapením. Během semináře se uskuteční rovněž společná prohlídka města Klatovy.

Zájem o studium lidového stavitelství a počátky snah o jeho ochranu se v českých zemích datují od 2. poloviny 19. století. Hlavními důvody probouzejícího se zájmu o lidové vrstvy a jejich kulturu, jejíž význačnou součástí je i lidová architektura, byly zejména vrcholící emancipační snahy českého národa v rámci Rakousko-uherské monarchie spojené s upevňováním národní identity, jejíž kořeny a zdroje byly spatřovány právě na českém venkově. Vrcholným kulturně politickým a národopisným počinem této doby byla Národopisná výstava československá v Praze roku 1895. Se vznikem Československé republiky se zájem o tradiční kulturu a tedy i lidové stavitelství přesouvá z roviny politické již převážně do oblasti odborné, což souvisí rovněž se zrychlujícím se tempem proměny venkova - postupnou likvidací historické zástavby a modernizací zemědělského hospodaření. Za tohoto stavu vystupuje do popředí neodkladná potřeba dokumentace staré vesnické architektury všemi dostupnými způsoby, tedy popisem, kresebně, fotograficky i plánově, ale objevují se také požadavky na její fyzickou záchranu jak na původním místě, tak přenesením nejceněnějších staveb do muzeí v přírodě. Z vícera projektů se však daří realizovat pouze Valašské muzeum v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm zásluhou bratrů Jaroňků. Situace se mění po druhé světové válce se vznikem nových institucí zabývajících se mimo jiné i výzkumem a ochranou lidového stavitelství (památkové organizace, ČSAV, muzea) a také vydáním zákona č.22/1958 Sb., o kulturních památkách, jenž kodifikoval ochranu jednotlivých staveb i jejich souborů či sídelních celků. Do Státního seznamu kulturních památek se podařilo zapsat množství cenných vesnických staveb a odborná památkářská pracoviště vytipovala a zpracovala návrhy asi 100 památkových rezervací a zón, ale politické a ideologické důvody zamezily jejich vyhlášení. Na druhou stranu však vzniká zpravidla spontánně řada zajímavých menších regionálních muzejních expozice zaměřených na záchranu a prezentaci lidové architektury, jejichž základem jsou často hodnotné stavby na původním místě (např. ve Třebízi, v Přerově nad Labem, v Zubrnici, v Rymicích, v Příkazech, na Veselém Kopci a v Hlinsku aj.) Nový památkový zákon č.20/1987 Sb., o státní památkové péči ve svých ustanoveních ještě více rozpracoval a zdůraznil problematiku památkově chráněných území zavedením pojmů památková rezervace, památková zóna a ochranné pásmo, ale ani takto rozšířené možnosti územní památkové ochrany vesnických sídel nepřinesly v následujících letech žádoucí efekt. V tomto směru nastává viditelný pozitivní posun po r. 1989 – v několika etapách a různými orgány je postupně podnes vyhlášeno celkem 278 vesnických památkových rezervací a zón, rozšiřují se a vznikají nová muzea v přírodě (např. Kouřim, Vysoký Chlumec, Strážnice, Chanovice, Velhartice aj.) a na výrazně kvantitativně i kvalitativně vyšší úrovni se rozvíjí výzkum a studium vesnické architektury, jehož výsledkem jsou četná syntetická díla i dílčí práce a také nové metodické přístupy a poznatky, které se daří zavádět do průzkumné i památkové praxe.

Cílem a smyslem semináře by mělo být jednak připomenout a zhodnotit století výzkumů a dokumentace vesnického stavitelství i péče o tento druh kulturního dědictví, a to formou odborných příspěvků i společných diskusí a současně se pokusit definovat úkoly a směry pro budoucnost v prostředí neustále se zrychlujícího tempa hospodářského, technologického a společenského vývoje.

Předpokládaný program a časový rozvrh semináře

Středa 12. 9.

09:00 – 13:00	příjezd, prezence v muzeu/hotelu a ubytování účastníků
13:00 – 13:30	slavnostní zahájení semináře ve společenském sále hotelu Rozvoj
13:30 – 19:30	I. blok jednání
	• Doc. PhDr. Miroslav Válka, Ph.D., Ústav evropské etnologie FF MU Brno <i>K výzkumu vesnické architektury v meziválečném Československu</i>
	• PhDr. Dana Motyčková, CSc., PhDr. Kateřina Sedlická, Etnologický ústav AV ČR <i>Jedno století průzkumů vesnického stavitelství. Z dokumentačních fondů Etnologického ústavu v Praze</i>
	• PhDr. Pavel Bureš, NPÚ generální ředitelství Praha <i>Stručný přehled historie ochrany lidových staveb u nás</i>
	• Mgr. Jana Berková, NPÚ ÚOP středních Čech v Praze <i>1918–2018 sto let zkoumání a dokumentace lidové architektury ve středních Čechách a snah o její zachování z pohledu památkové péče</i>
	• Tomáš Karel, NPÚ ÚOP v Plzni <i>Počátky dokumentace drobných památek a lidové architektury v západních Čechách</i>
	• Ing. arch. Stanislav Kovář, A-SPEKTRUM s.r.o. <i>Virtuální skanzen – pro a proti</i>
	• Ing. Petr Mejstřík, Státní hrad Velhartice – NPÚ ÚPS v Českých Budějovicích <i>Technicky unikátní transfer špýcharu z Petrovic do Velhartic – dokumentace průběhu akce</i>
16:30 – 18:30	společná prohlídka muzea a města Klatovy (náměstí, lékárna, katakomby)
19:30 – 20:00	společná večeře v hotelu Rozvoj
20:00 – 24:00	diskusní večer ve společenském sále hotelu Rozvoj
	• Ing. Drahomíra Kolmanová, Asociace Entente Florale CZ – Souznění, z.s. <i>Má vlast cestami proměn</i>
	• Mgr. Martin Tichý, Ústav pro studium totalitních režimů Praha <i>Všechno je jinak, aneb co nevíte o králi Šumavy</i>

Čtvrtek 13. 9.

08:30 – 19:00	exkurze 3 autobusy – odjezd a příjezd Klatovy
09:00 – 13:00	Velhartice – prohlídky: Soubor staveb lidové architektury – velhartické podhradí; Státní hrad Velhartice; městská památková zóna
13:00 – 14:00	společný oběd v Chanovicích
14:00 – 18:30	Chanovice – prohlídky: Expozice lidové architektury; Zámecký areál – zámek, Galerie Nositelů tradic lidových řemesel, Expozice lidových řemesel Pošumaví; kostel Povýšení Svatého Kříže; vesnická památková zóna; rozhledna na vrchu Chlum
20:00 – 22:00	společná večeře formou rautu ve společenském sále hotelu Rozvoj
20:00 – 24:00	společenský večer v hotelu Rozvoj

Pátek 14. 9.

09:00 – 13:00	II. blok jednání
	• Mgr. Alena Dunajová, NPÚ ÚOP v Brně <i>Zaměřovací akce studentů fakulty architektury v Brně pod vedením profesora Antonína Kuriala</i>
	• PhDr. František Ledvinka, Soubor lidové architektury Zubrnice – NPÚ ÚPS v Praze <i>Sto let dokumentace lidové architektury v severozápadních Čechách</i>
	• Mgr. Lucie Radová, NPÚ ÚOP v Ústí nad Labem <i>„Chmelové stavby“, jejich poznání a dokumentace</i>
	• Roman Tykal, Česká národopisná společnost <i>Dokumentace lidové architektury na okrese Klatovy</i>
	• Mgr. Karel Foud, NPÚ ÚOP v Plzni <i>Lidový dům na Plzeňsku v tvorbě Josefa Brože</i>
	• Mgr. Jiří Novák, NPÚ ÚOP v Praze <i>Objekty lidové architektury v Pošumaví dříve a nyní</i>
13:00 – 14:00	zakočení semináře společný oběd v hotelu Rozvoj

Základní organizační informace pro účastníky

- **Místo konání:**

Klatovy – hotel Rozvoj – společenský sál – hotel se nachází asi 600 metrů východně od historického náměstí vlevo v zástavbě při výpadovce na Plánici; Klatovy – historické město založená kolem roku 1260 Přemyslem Otakarem II. s množstvím pozoruhodných památek, městská památková rezervace

- **Prezence:**

Důležité upozornění – prezence bude probíhat ve středu 12. 9. od 9:00 do 12:30 ve Vlastivědném muzeu vzhledem k jeho situování v centru města, pak se přesune do hotelu Rozvoj (viz mapa)

- **Ubytování:**

A Hotel Rozvoj – v novodobé zástavbě vlevo při ulici Plánická východně od centra;

ceny za ubytování od 450,- do 700,- Kč osoba/noc se snídaní

B Penzion Poprda – východně v bezprostřední blízkosti historického centra na nároží ulice Plánická;

cena za ubytování od 550,- Kč osoba/noc se snídaní

C Penzion Na Zemědělce – jihovýchodně od centra v areálu Střední zemědělské a potravinářské školy v ulici Národních mučedníků 141; cena za ubytování 450,- Kč se snídaní

D Penzion U Hejtmana – v centru u historického náměstí v ulici Kpt. Jaroše 145; cena za ubytování 400,- - 600,- Kč osoba/noc bez snídaně

Ubytování zajišťují pořadatelé – u všech uvedených ubytovacích zařízení je možnost parkování; jejich kapacita bude naplňována postupně podle došlých přihlášek ve výše uvedeném pořadí (A až D)

- **Stravování:**

snídaně – v rámci ubytování nebo individuálně

obědy a večeře – společné v ceně **100,- Kč**, budou podávány v hotelu Rozvoj a během exkurze;

stravenky budou distribuovány při prezenci dle individuální závazné objednávky; **upozorňujeme, že platba za čtvrtetní večerní raut ve výši 100,- Kč bude vybírána od všech, kteří se společenského večera zúčastní**

- **Doprava:**

vlastními dopravními prostředky – dálnice D5 z Prahy na Plzeň, exit 80 u Plzně směr Přeštice a Klatovy
autobusem a vlakem – velmi dobré železniční i autobusové spojení z různých směrů

- **Účastnický poplatek:**

300,- Kč – bude vybírán při prezenci

poplatek bude použit k uhrazení nákladů na organizační a technické zabezpečení akce apod.

ubytování a stravu si dle závazné objednávky hradí účastníci individuálně

Instrukce pro autory příspěvků

- délka příspěvku maximálně **30 minut**
- vybavení projekční technikou – počítačový dataprojektor

Eventuální dotazy zasílejte a směrujte na následující kontaktní adresy:

PhDr. Pavel Bureš, Národní památkový ústav, generální ředitelství Praha

Valdštejnské nám. 3, 118 01 Praha 1 – Malá Strana

pracoviště Liliová 219/5, 110 00 Praha 1 – Staré Město

tel.: 257 010 255, mobil: 724 663 562

e-mail: bures.pavel@npu.cz

Mgr. Karel Foud, Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Plzni

Prešovská 7, 306 37 Plzeň 3

tel.: 377 360 962, mobil: 606 665 787

e-mail: foud.karel@npu.cz

Pořadatelé si vyhrazují právo na případné úpravy v programu a organizaci semináře

Jako každoročně se pořadatelé těší na Vaši hojnou účast!

Mediační partner: **PROPAMÁTKY**